

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ พุ่กันแห่งราชาธิราช

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ : คำอุทาน

ครูผู้สอน ครูวิชุดา กลิ่นจงกล

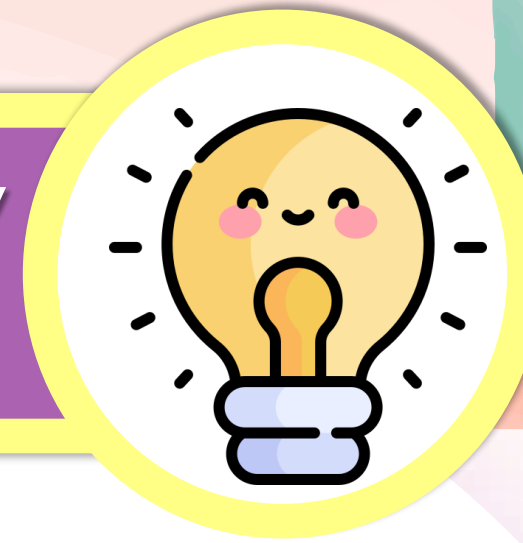

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ : คำอุทาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของคำอุทานได้
๒. จำแนกลักษณะการใช้คำอุทานและนำคำอุทานมาใช้ในงานเขียนได้
๓. เห็นคุณค่าและมีความตั้งใจในการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและเหมาะสม

นิทานเรื่อง

“เต่าน้อยกับแม่น้ำใหญ่”

นิทานเรื่อง “เต่าน้อยกับแม่น้ำใหญ่”

เช้าวันหนึ่ง เจ้าเต่าน้อยออกจากบ้านด้วยความสดใส “ว้าว ! วันนี้อากาศดีจังเลย” มันคลานไปเรื่อย ๆ จนถึงแม่น้ำสายใหญ่ “โอ้โฮ ! แม่น้ำกว้างขนาดนี้ เราจะข้ามยังไงดีนะ”

นิทานเรื่อง “เต่าน้อยกับแม่น้ำใหญ่”

ขณะกำลังคิดอยู่นั้น ก็มีนกกระยางบินมา
เต่าเห็นจึงพูดว่า “เอ๊ะ ! นั้นนกกระยาง
ใช้มัย” เจ้าเต่าจึงร้องขอความช่วยเหลือให้
นกกระยางพาตนข้ามแม่น้ำไป นกกระยาง
ใจดีตอบว่า “ได้สิ ขึ้นหลังฉันมาเลย”

นิทานเรื่อง “เต่าน้อยกับแม่น้ำใหญ่”

เต่าน้อยตื่นเต้นมาก พร้อมกับพูดว่า
“เย้ ! ขอบคุณมากเลยนะ” เมื่อข้ามฝั่งได้
เต่าน้อยดีใจมากพร้อมกับพูดว่า “ไชโย !
ในที่สุดเราก็ข้ามแม่น้ำมาได้”

นิทานเรื่อง “เต่าน้อยกับแม่น้ำใหญ่”

เมื่อกล่าวจบเจ้าเต่าน้อยก็โบกมือรำลา
เจ้านกกระยางพร้อมพูดว่า “ขอบคุณมากนะ
เจ้านกกระยาง แล้วไว้เจอกันใหม่นะ”
หลังจากนั้นทั้งคู่ก็แยกย้ายกันจากไป

กิจกรรมชวนคิด

นักเรียนร่วมกันพิจารณาคำอุทานที่ปรากฏ
ในเรื่องและให้นักเรียนร่วมกันพิจารณาว่า
จากนิทานเรื่อง “เต้าน้อยกับแม่น้ำใหญ่”
มีคำอุทานคำใดบ้างและคำอุทานนั้นแสดง
อารมณ์หรือความรู้สึกใด

นิทานเรื่อง “เต่าน้อยกับแม่น้ำใหญ่”

เช้าวันหนึ่ง เจ้าเต่าน้อยออกจากบ้าน
ด้วยความสดใส “ว้าว ! วันนี้อากาศดีจังเลย”
มันคลานไปเรื่อย ๆ จนถึงแม่น้ำสายใหญ่
“โอ้โฮ ! แม่น้ำกว้างขนาดนี้ เราจะข้าม
ยังไงดีนะ”

คำอุทานแสดงอารมณ์ตื่นเต้น

คำอุทานตกใจหรือประหลาดใจ

นิทานเรื่อง “เต่าน้อยกับแม่น้ำใหญ่”

คำอุทานความสงสัย

ขณะกำลังคิดอยู่นั้น ก็มีนกกระยางบินมา
เต่าเห็นจึงพูดว่า “เอ๊ะ ! นั้นนกกระยางใช้มัย”
เจ้าเต่าจึงร้องขอความช่วยเหลือให้นกกระยาง
พาตนข้ามแม่น้ำไป นกกระยางใจดีตอบว่า
“ได้สิ ขึ้นหลังฉันมาเลย”

นิทานเรื่อง “เต่าน้อยกับแม่น้ำใหญ่”

คำอุทานความดีใจ

เต่าน้อยตื่นเต้นมาก พร้อมกับพูดว่า
“**เย้ !** ขอขอบคุณมากเลยนะ” เมื่อข้ามฝั่งได้
เต่าน้อยดีใจมากพร้อมกับพูดว่า “**ไชโย !**
ในที่สุดเราก็ข้ามแม่น้ำมาได้”

คำอุทานความดีใจ

นิทานเรื่อง “เต่าน้อยกับแม่น้ำใหญ่”

เมื่อกล่าวจบเจ้าเต่าน้อยก็โบกมือรำลา
เจ้านกกระยางพร้อมพูดว่า “ขอบคุณมากนะ
เจ้านกกระยาง แล้วไว้เจอกันใหม่นะ”
หลังจากนั้นทั้งคู่ก็แยกย้ายกันจากไป

คำถามชวนคิด

นักเรียนทราบหรือไม่ว่าคำอุทาน
มีลักษณะเป็นอย่างไร

ศึกษาใบความรู้

เรื่อง

ชนิดและหน้าที่ของคำ :

คำอุทาน

ใบความรู้

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ : คำอุทาน

ใบความรู้เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ : คำอุทาน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พู่กันแห่งราชาธิราช

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ : คำอุทาน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำอุทาน คือ คำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น สะเทือนใจ ตกใจ ดีใจ ประหลาดใจ สงสาร เจ็บปวด เป็นต้น

คำอุทานมักปรากฏหน้าประโยค ในการเขียนมักมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) กำกับหลังคำอุทานนั้น เช่น

- โถ ! เจ้าเขี้ยวเงินไม่น่าตายเลย
- ว้าย ! ช่วยด้วย
- โธ่ ! ไม่น่าเป็นเช่นนั้นเลย
- ไชโย ! ฉันสอบได้ที่หนึ่งแล้ว
- โอ้โฮ ! แต่งตัวสวยจัง
- ตายจริง ! ส้มแวนตาอีกแล้ว
- ตายละวา ! แย่แล้ว
- เชอะ ! สอบได้คะแนนเองเธอ

คำอุทานไม่จัดเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค กล่าวคือ ไม่เป็นส่วนหนึ่งของนามวลีหรือกริยาวลี คำอุทานทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านรู้ว่าผู้พูดหรือผู้เขียนมีความรู้สึกอย่างไร ในการพิจารณาความหมายของคำอุทาน จึงต้องพิจารณาให้สัมพันธ์กับเนื้อความของประโยคที่ตามหลังคำอุทานนั้น ๆ

คำอุทาน

คำอุทาน คือ คำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดง
อารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น สะเทือนใจ ตกใจ
ดีใจ ประหลาดใจ สงสาร เจ็บปวด เป็นต้น

คำอุทาน

คำอุทานมักปรากฏหน้าประโยค
ในการเขียนมักมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!)
กำกับหลังคำอุทานนั้น

ตัวอย่างคำอุทาน

โถ ! เจ้าเขี้ยวเงินไม่น่าตายเลย

ว้าย ! ช่วยด้วย

โธ ! ไม่น่าเป็นเช่นนั้นเลย

ไชโย ! ฉันสอบได้ที่หนึ่งแล้ว

ตัวอย่างคำอุทาน

โ๊ะโฮ ! แต่งตัวสวยจัง

ตายจริง ! ลืมแว่นตาอีกแล้ว

ตายละวา ! แย่แล้ว

เชอะ ! สอบได้คะแนนเองเหรือ

คำอุทาน

คำอุทานไม่จัดเป็นส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค
กล่าวคือ ไม่เป็นส่วนหนึ่งของนามวลีหรือกริยาวลี
คำอุทานทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านรู้ว่าผู้พูดหรือผู้เขียนมี
ความรู้สึกอย่างไร ในการพิจารณาความหมายของคำ
อุทานจึงต้องพิจารณาให้สัมพันธ์กับเนื้อความของประโยค
ที่ตามหลังคำอุทานนั้น ๆ

ภาพ
เด็ก

เสียง
ข

กิจกรรม

“ว้าว ! ประโยคนี้
มีอารมณ์นะ”

การปฏิบัติกิจกรรม

กิจกรรมคู่

ครูแจกใบกิจกรรมให้นักเรียนคู่ละ ๑ แผ่น
ให้นักเรียนเลือกคำอุทานที่ตนเองสนใจ และ
แต่งประโยคให้สอดคล้องกับคำอุทานที่ตนเลือก
จากนั้นเขียนบันทึกลงในใบกิจกรรม

รฟ

ก

สข

นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม

“ว้าว ! ประโยชน์
มีอารมณ์”

ใบกิจกรรม

เรื่อง ว้าว! ประโยคนี้มีอารมณ์

ใบกิจกรรม “ว้าว! ประโยคนี้มีอารมณ์”

คำอุทาน.....แสดงอารมณ์.....

แต่งประโยคได้ว่า.....

คำอุทาน.....แสดงอารมณ์.....

แต่งประโยคได้ว่า.....

คำอุทาน.....แสดงอารมณ์.....

แต่งประโยคได้ว่า.....

คำอุทาน.....แสดงอารมณ์.....

แต่งประโยคได้ว่า.....

คำอุทาน.....แสดงอารมณ์.....

แต่งประโยคได้ว่า.....

ลงมือทำ จดจำได้

กิจกรรมรายบุคคล

นักเรียนทำใบงานเรื่อง สรรค์สร้างงานเขียนจาก
คำอุทาน ให้นักเรียนแต่งนิทาน จำนวนไม่น้อยกว่า
๑๐ บรรทัด จากนั้นให้ระบุคำอุทานจากเนื้อเรื่องที่
แต่งพร้อมระบุว่า **เป็นคำอุทานที่แสดงอารมณ์หรือ
ความรู้สึกใด**

ใบงาน

เรื่อง สรรค์สร้างงานเขียน จากคำอุทาน

ใบงานเรื่อง สรรค์สร้างงานเขียนจากคำอุทาน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง พุกันแห่งราชาธิราช
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำ : คำอุทาน
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแต่งนิทาน จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ บรรทัด จากนั้นให้คัดคำอุทานจากเนื้อเรื่องของตนเอง
แล้วระบุว่าเป็นคำอุทานที่แสดงอารมณ์หรือความรู้สึกใด

ชื่อเรื่อง.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ระบุคำอุทานจากเนื้อเรื่องที่แต่งพร้อมระบุว่าเป็นคำอุทานที่แสดงอารมณ์หรือความรู้สึกใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คะแนน

ชื่อ - สกุล.....ชั้น ม.๑/..... เลขที่.....

คำถามชวนคิด

เหตุใดการใช้คำอุทานในการเขียนจึงมี
ความสำคัญในการถ่ายทอดอารมณ์และ
ความรู้สึกของผู้เขียน

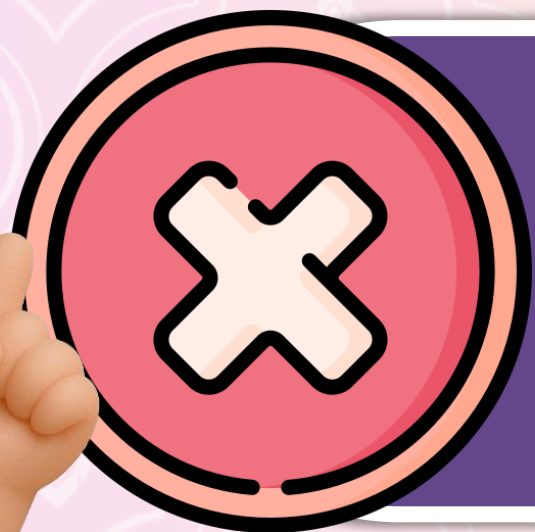

คำไหน ใช้ถูก

ทะนุถนอม

ทนุถนอม

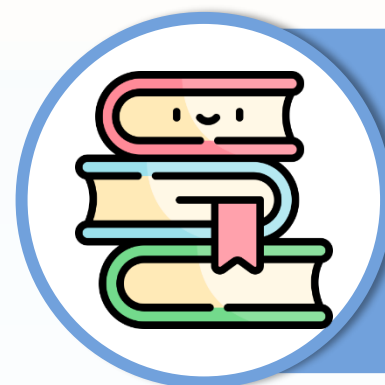

ทะนุถนอม

ก. คอยระวังรักษา, คอยประคับประคอง.

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/> พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔

บทเรียนครั้งต่อไป

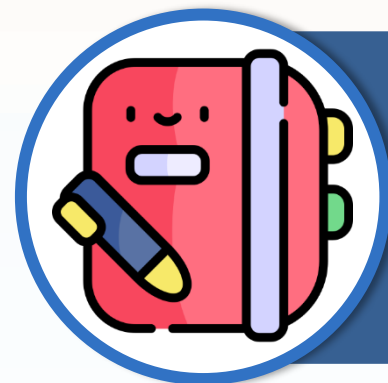
เรื่อง

สื่อสารความคิด

ด้วยศิลป์แห่งถ้อยคำ

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้เรื่อง สื่อสารความคิด
ด้วยศิลป์แห่งถ้อยคำ
๒. ใบงานเรื่อง เปิดโลกจินตนาการ
ผ่านปลายปากกา

ดาวน์โหลดเอกสารเพิ่มเติมได้ที่ www.dltv.ac.th
รายวิชา ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑